TEKST ROEL VAN DIJK BEELD RAU

GROENSECTOR STAAT VOOR DIVERSE GROTE UITDAGINGEN

Er zijn interessante ontwikkelingen gaande waar de groensector in de komende jaren een belangrijke rol in gaat vervullen. Door klimaatverandering krijgen we enerzijds te maken met een ander weertype en anderzijds met veranderingen in de natuur door de hogere temperaturen. Willen we onze woonomgeving veilig en leefbaar houden dan ontkomen we niet aan nog meer groen in onze dorpen en steden. Stichting Groenkeur organiseerde recent het inspirerende congres Groenspiratie in Burgers' Zoo in Arnhem waar onder andere architect en visionair Thomas Rau en bioloog Arnold van Vliet een inspirerend verhaal gaven en waar de relevante verbindingen werden gelegd door directeur Dick Oosthoek van Groenkeur. Hoe waarborgen we kwaliteit en zorgen we dat het juiste assortiment wordt toegepast? Groenkeur gecertificeerde bedrijven kunnen het verschil maken.

Bron Rau Architects

Nu we te maken hebben met de gevolgen van klimaatverandering, kan de groensector een belangrijke rol spelen in het bestrijden daarvan. We weten dat men anders moet gaan denken, ontwikkelen en inrichten, maar oplossingen liggen ook binnen handbereik. Een van de sprekers op Groenspiratie was bioloog Arnold van Vliet van de Wageningen Universiteit. Als onderzoeker wordt hij dagelijks geconfronteerd met de verandering in de natuur door de klimaatverandering. Van Vliet monitort, analyseert, voorspelt en communiceert via de Natuurkalender. Met jaarlijks de terugkerende verschijnselen in de natuur zoals het uitlopen en vallen van de bladeren, het begin van de bloei, wanneer welke insecten actief zijn, et cetera. In het werk wordt hij telkens geconfronteerd met het sneuvelen van records als het gaat om bijvoorbeeld de bloeitijd. 'Het jaar 2017 was een recordjaar. Niet eerder bloeide de hazelaar al voor de jaarwisseling. Het wordt steeds warmer en de natuur reageert daarop. Het groeiseizoen is nu met één maand verlengd. Insecten die tot voor kort alleen nog in de zuidelijke Europese landen voorkwamen, verschijnen steeds vaker in Nederland. Een voorbeeld daarvan is de Aziatische hoornaar.' Deze wesp, die vorig jaar het eerst is waargenomen in Zeeland, is onder andere een bedreiging voor honingbijen.

Een ander voorbeeld dat Van Vliet benoemt is de grote zilverreiger. 'Stond deze vogel 20 jaar geleden nog op de Rode Lijst, de populatie neemt vandaag de dag zo toe dat hij niet »

meer op deze beschermde lijst voorkomt. Ook dit houdt verband met de klimaatverandering. Tot slot de teek. Door de hoge temperaturen in januari van dit jaar liep je de kans op tekenbeten. Voor de mensen die in het groen werken en voor de vele natuurwandelaars betekent dit dat ze ook in de winter op tekenbeten moeten controleren. Meer mensen worden getroffen door de ziekte van Lyme en andere virussen en bacteriën die door teken worden doorgegeven. Deze problemen, die dus direct verband houden met klimaatverandering, zijn niet direct oplosbaar. En dan hebben we de ziekten en plagen in de natuur nog niet eens benoemd, zoals de essentaksterfte.'
Volgens Van Vliet is het grote probleem dat het gevoel voor de grote urgentie van klimaatverandering en de gevolgen daarvan ontbreekt. Met handige apps en bijvoorbeeld een teken- en pollenradar stelt de wetenschapper zijn informatie beschikbaar voor het grote publiek. Het publiek helpt hem echter ook met het verzamelen van data voor de natuurkalender, waardoor er meer data voor onderzoek beschikbaar zijn.

THOMAS RAU: 'IN MIJN OPTIEK HEBBEN WE DAN OOK NIET TE MAKEN MET EEN *CLIMATE CHANGE* MAAR MET EEN *MIND CHANGE*'

Besef ontbreekt

De constatering is dus dat we door klimaatverandering te maken krijgen – en al hebben – met een ander type weer en met de veranderingen in de natuur. Ook al ontbreekt het besef van de urgentie hiervan, we worden hier vroeg of laat mee geconfronteerd. De vraag is dan: hoe gaan we hiermee om? 'We komen pas in beweging als we daartoe de noodzaak inzien. Als we echt willen dan gaat het ook gebeuren.' Dit zei architect, visionair en inspirator Thomas Rau. 'Aangezien het besef van de urgentie van het klimaatprobleem er niet is, is het maar de vraag of we ook daadwerkelijk in beweging komen.' De vraag die hij aan de aanwezigen stelt is: 'Dragen de klimaatakkoorden die in 2015 in Parijs zijn gesloten, bij aan de oplossing?' Nee, is zijn stellig en overtuigd antwoord. 'Het is een illusie dat het een succes wordt. Als we echt iets willen dan moeten we nu, vandaag, gaan handelen naar wat nodig is en niet doelstellingen formuleren over wat we gaan doen voor een bepaalde tijd. Naast dat de urgentie ontbreekt, missen we juist de visie. In mijn optiek hebben we dan ook niet te maken met een *climate change* maar met een *mind change*.'

Ramp

Met deze uiteenzetting van Rau is het antwoord op de vraag 'hoe gaan we om met de klimaatverandering?' nog lang niet opgelost. Het zet je wel aan het denken en de volgende stap is daarnaar te handelen. Blijkbaar moet zich eerst een ramp voordoen willen we de urgentie van het probleem echt gaan inzien om dan tot actie over te gaan. Als voorbeeld noemt Rau de situatie in Groningen. 'Nu het probleem rondom de gaswinning echt begint door te dringen in Den Haag, komt men in actie en is men bereid om dit te gaan oplossen.' Hoeveel jaren heeft dit wel niet geduurd. Voor de klimaatverandering is dit niet anders. Zodra we te kampen hebben met extreme neerslag komt men met oplossingen. Met als gevolg dat de vraag bij de opdrachtgever verandert en dat de opdrachtnemer daarnaar gaat handelen. Hier ligt dan ook een interessante opgave voor het groene bedrijfsleven. Veel innovatieve bedrijven handelen daar ook al naar. Denk aan de groen-blauwe oplossingen, zoals dak- en gevelgroen, wadi's en goedgekozen toepasselijk groen in ontwerp- en uitvoeringsfase die hittestress bestrijdt. Naast deze maatregelen in de openbare ruimte wordt de kwaliteit van de leefomgeving ook nog eens verbeterd. Het gaat daarbij echter niet alleen om oplossingen in het ontwerp. Het gaat daarnaast ook om het gebruik van een ander en afwisselend sortiment, dat bestand is tegen klimaatverandering. Dus minder monoculturen aanplanten en zorgen voor meer diversiteit aan soorten. Duurzaam geteelde boomkwekerijproducten van Groenkeur gecertificeerde boomkwekerijbedrijven hebben met name een pre omdat deze veelal een betere weerstand hebben opgebouwd tegen ziekten en plagen. De groensector kan dus met het groene product en slim ontwerp een belangrijke rol gaan spelen in de klimaatadaptatie. Daarnaast verandert de positie van het groen in de stedenbouwkundige ont-

Van links naar rechts: Arnold van Vliet, Thomas Rau, Dick Oosthoek

wikkeling. Eerst was het, gechargeerd gezegd, een wormvorming aanhangsel bij nieuwbouw – het groen kwam altijd pas aan het einde, dus bij de oplevering, aan bod. In de toekomst zal het groen vanaf dag één in de planontwikkeling worden meegenomen en is het hiermee een even belangrijk onderdeel als rood, blauw en grijs. De Floriade in Almere in 2022 is daar een goed voorbeeld van. Een integrale benadering is een must.

Aanbestedingen

De kennis van de groenmensen is daarbij onontbeerlijk, zeker nu deze meer en meer aan het afnemen is bij de opdrachtgever. Nu de vakkennis tanende is, zijn gemeenten en andere opdrachtgevers genoodzaakt om de kennis te gaan inkopen. Maar hoe weet je als opdrachtgever welke bedrijven kwaliteit en vakmanschap leveren en kennis overdragen? ‘Daar heeft Groenkeur het juiste antwoord op’, zegt Dick Oosthoek, directeur van Groenkeur. ‘Elk bedrijf dat het keurmerk Groenkeur heeft, wordt jaarlijks door officiële certificatie-instituten gekeurd op de kwaliteit van de uitvoering in de praktijk, op de bedrijfsvoering en vakbekwaamheid , inclusief productkennis. Ook het personeel wordt beoordeeld op kennis en vakmanschap.’ Oosthoek is bepaald niet enthousiast over het systeem van aanbestedingen zoals we dat in ons land kennen: ‘Dit aanbestedingensysteem waarbij de goedkoopste aanbieder meestal de opdracht krijgt, is naar mijn mening funest omdat op de langere termijn goedkoop meestal duurkoop blijkt. Ik ben daarom blij dat steeds meer opdrachtgevers aangeven dat Groenkeur gecertificeerd zijn een vereiste is bij de aanbesteding en EMVI (Economisch Meest Voordelige Inschrijving, red.) vooruitgang boekt.’

Meer informatie over Groenkeur

Het doel van het middagcongres Groenspiratie van Groenkeur was met deze bijeenkomst en dit artikel de professionals en opdrachtgevers in het groen denkrichtingen aan te reiken rondom deze belangrijke thema's. Gezien de urgentie van bovenstaande thematieken neemt Groenkeur de genoemde aspecten mee in haar strategische visie. Groenkeur bestaat in 2018 15 jaar en is in de meerderheid van de bestekken een randvoorwaarde. Door de normering en breedte van de scope van de beoordelingsrichtlijnen aan te passen kan er worden ingespeeld op de ontwikkelingen in de maatschappij en in het beheersen van de risico’s van klimaatverandering. «

www.groenkeur.nl